

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี

Developing Guidelines Management of Child Development Center under Sub – district
Administrative Organization in Udonthani

อัญชลี หลักชัย*

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ตามความมุ่งหมายของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองการศึกษาและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 248 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบประเมินองค์ประกอบ และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย พบว่า

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า มีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.641 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด มีด้านเดียว คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานีพบว่า สภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน และด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
3. การวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี

3.1 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.68 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี

*ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาตามลำดับ

3.2 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.68 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน รองลงมาตามลำดับ

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the elements management of child development center, 2) study the present condition and the desirable of management of child development center under sub – district administrative organization in Udonthani, and 3) develop guidelines management of child development center under sub – district administrative organization in Udonthani. Method was divided into three phases, studies the elements and indicators management of child development center, studies the present condition the desirable and modified priority needs index of management of child development center under sub – district administrative organization in Udonthani, development guidelines management of child development center under sub – district administrative organization in Udonthani. The samples were 248. The data were analyzed using mean, standard deviation and modified priority needs index.

Research found that;

1. The elements management of child development under sub – district administrative organization in Udonthani, overall, it is appropriate to be at a high level ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.64), by the building, environment, and safety is the most average.

2. The present condition of management of child development center under sub – district administrative organization in Udonthani, overall, It is appropriate to be at a high level by the building, environment, and safety are the most average ($\bar{x} = 2.97$), the desirable condition, the building, environment, and safety are the most average ($\bar{x} = 4.73$), and modified priority needs index, sort from descending to the management of child development center, the academic and curricular activities, the roles and responsibilities of personnel, the participated promotion and support of early childhood development in all sectors and the buildings, environment and safety respectively.

3. Guidelines management of child development center under sub – district administrative organization in Udonthani.

3.1 overall, it is appropriate to be at a high level ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.68), sort the average from descending to the academic and curricular activities, the roles and responsibilities of personnel, the participated

promotion and support of early childhood development in all sectors, the buildings, environment and safety and the management of child development center respectively.

3.2 overall, the possibilities are high ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.68), sort the average from descending to the management of child development center, the roles and responsibilities of personnel, the academic and curricular activities, the buildings, environment and safety and the participated promotion and support of early childhood development in all sectors respectively.

Keywords: developing guidelines, Management of Child Development Center, Sub – district Administrative Organization in Udonthani

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการทางสมองมนุษย์ยังเน้นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะในช่วงของ 5 ปีแรกของชีวิตว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ และเด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ดูแลตั้งแต่แรกเกิด โดยการให้ความรัก การโอบกอด สัมผัส พุดคุย และเล่นกับเด็กเพื่อให้สมองของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ การเข้าใจพัฒนาการเด็กส่งผลดีต่อครูผู้สอนหลายประการ ผลดีประการหนึ่งคือ ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น ยังสามารถวางแผนหลักสูตร การเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนได้มากขึ้น

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16(9) บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันประกอบด้วยเทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้หน่วยงานส่วนกลางได้ถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยเฉพาะภารกิจจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย 2-5 ปี ซึ่งส่วนกลางได้ถ่ายโอนภารกิจนี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ทั้งใจ และกาย โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการบริหารงานในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ คณะผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รู้ถึงสภาพและปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดี จึงควรให้ความสำคัญในการนำเอาแนวนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าสู่ภาคปฏิบัติให้บังเกิดผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องนำแนวนโยบายและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ สามารถแก้ปัญหาด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในท้องถิ่น รวมไปถึงแก้ปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่น ให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีภารกิจที่ต้องดำเนินการหลายประการ ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย

เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิตการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพและสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ของตนเอง ด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบกิจการอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย 3) เป็นการบริหารจัดการและส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาการรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 4) การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไป อย่างหลากหลาย และ 5) การดำเนินงานด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น ซึ่งภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจของทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ต้องดำเนินการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2545, หน้า 19)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ในปัจจุบันมีรูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ลักษณะ กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานอื่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เนื่องด้วยความแตกต่างของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและนโยบายของคณะกรรมการบริหารแต่ละแห่ง อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน สำหรับการรองรับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเท่าเทียมกันทุกแห่ง และเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจรับรองคุณภาพการศึกษาต่อไป

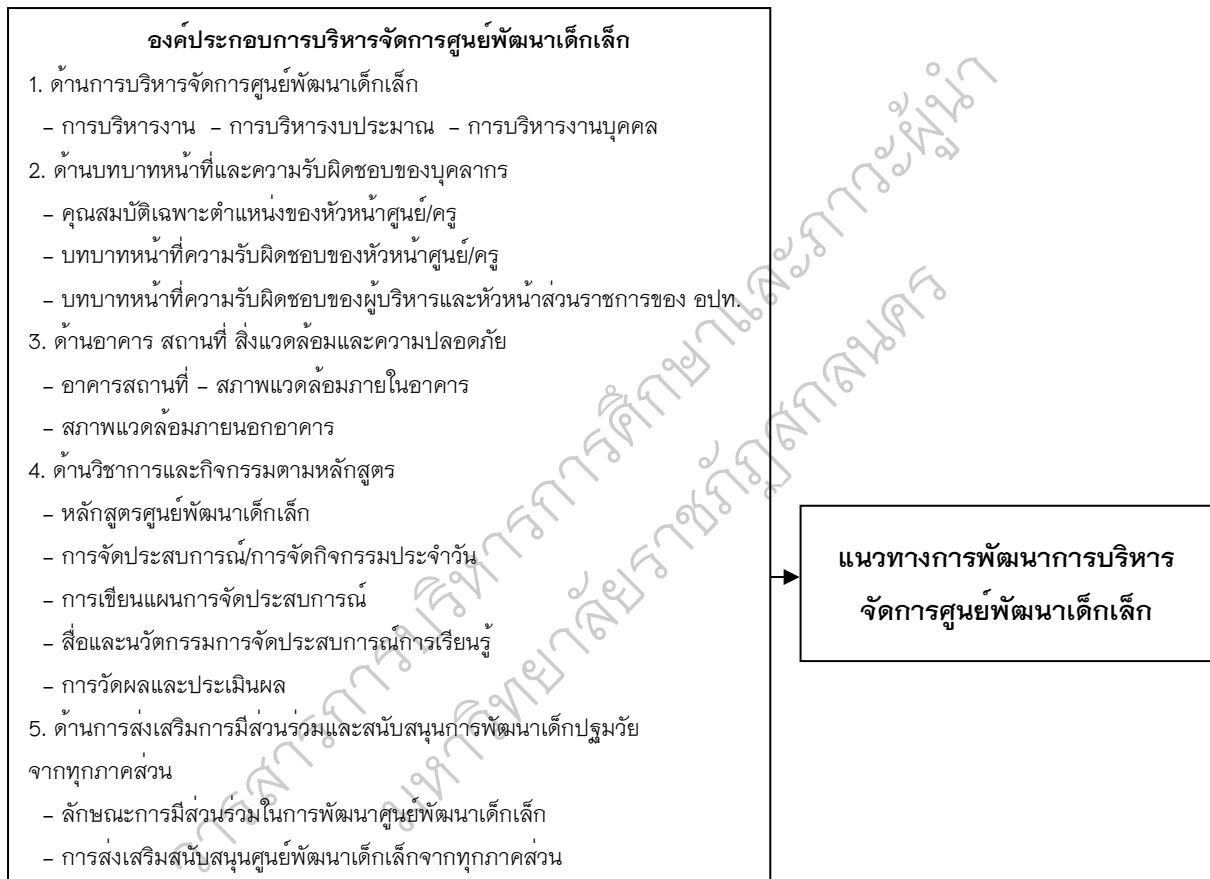
คำถามการวิจัย

1. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี เป็นอย่างไร
3. การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 109 แห่ง จำนวน 218 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 109 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 109 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 460 แห่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 460 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 678 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 248 คน โดยการเทียบจำนวนประชากร

ทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553, หน้า 35) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ
2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ
3. แบบประเมินแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) สังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 3) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และ 4) วิเคราะห์ความเหมาะสม และดำเนินการคัดเลือกองค์ประกอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ 1) นำผลการศึกษาค้นคว้าประกอบในระยะเวลาที่ 1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ 3) วิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี 2) สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน่วยงานที่มีวิธีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดีเยี่ยม (Best Practices) 3) ออกแบบแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี 4) ประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และ 5) วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางและคัดเลือกแนวทางตามเกณฑ์ที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินองค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี โดยค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI modified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

4. การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน่วยงานที่มีวิธีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดีเยี่ยม (Best Practices)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 29 แนวทาง ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 2) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คัดเลือกจากเวทีประชาคมร่วมกันของผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน 3) การจัดทำแผนการศึกษาแบบชุมชนมีส่วนร่วม 4) การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล 5) การจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา 6) การใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงบประมาณ 7) การใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล 8) สำรวจและกำหนดความต้องการจำเป็นการสรรหาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 9) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงานอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส 10) กำหนดแผนพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจน 11) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย 12) มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม 13) การจัดสัดส่วนการใช้พื้นที่อาคารสถานที่ ให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก 14) มีแผน การปรับปรุงอาคารให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับการใช้ 15) มีการตรวจสอบอาคาร สถานที่ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอและรายงานผลต่อผู้บริหารทราบ 16) สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ 17) ฝึกซ้อมแผนการป้องกันภัยของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 18) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง 19) มีคณะกรรมการฝ่ายวิชาการสำหรับจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ 20) จัดทำหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสอดคล้องวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น 21) การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้มีความหลากหลาย 22) คณะกรรมการประเมินหลักประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 23) นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ให้มีความสมบูรณ์และทันสมัย 24) การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ในการบริหารงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือการจัดงานต่างๆ 25) การสร้างการมีส่วนร่วมในการระดมทุน การรับบริจาค หรือการอาสาช่วยเหลืองานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 26) การสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลหรือการสะท้อนความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 27) การรับการสนับสนุนงานด้านวิชาการจากทุกภาคส่วน

28) การรับการสนับสนุนด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ จากทุกภาคส่วน และ 29) ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานจากผลการประเมินในแต่ละปี

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษารายการประกอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ระดับมาก 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553, หน้า 2) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ศรศรี (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ปรากฏผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ยังขาดเสถียรภาพในการบริหารจัดการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ร่วมกับโรงเรียน ทำให้การบริหารด้านงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2556, หน้า 5) ที่ได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงคุณภาพการจั้ดบริการเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัย เพื่อให้เป็นศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ ปัจจัยกำหนดที่ควรคำนึงถึง 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ภายในและภายนอกอาคาร ตัวอาคารมั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัย ไม่อยู่ในบริเวณเสี่ยงอันตราย พื้นที่ใช้สอยแบ่งเป็นสัดส่วน 2) สภาพอากาศ มีสภาพอากาศที่ถ่ายเท รมรื่น สะอาด รวมถึงบรรยากาศภายในศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งแสดงให้เห็นความอบอุ่น ให้เด็กรู้สึกถึงความเป็นบ้าน 3) คุณสมบัติ และคุณภาพของบุคลากรที่ให้บริการ ได้แก่ ผู้บริหาร กรรมการ ครู/ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรสนับสนุนอื่นๆ ควรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานและควรได้รับการฝึกอบรมด้านต่างๆ ที่จำเป็น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก และผู้ปกครอง มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ 4) สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการเรียน การสอนที่มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก และจำนวนเด็กที่ให้บริการ เช่น จำนวนเครื่องเล่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น 5) กระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรม มีการวางแผนการเรียน การสอน และจัดกิจกรรมที่เน้นในด้านการเตรียมความพร้อมของเด็กๆ ให้มีการพัฒนาทุกๆ ด้านอย่างเหมาะสม สภาพของเด็กในแต่ละวัย และควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานให้กับเด็ก 6) การรายงานผล และการประเมินผล ด้านการบริการ และด้านตัวเด็ก โดยการจดบันทึกเกี่ยวกับ

สภาวะสุขภาพ พัฒนาการและพฤติกรรมต่างๆ โดยมีการรายงานและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ 7) การบริหาร และการจัดการ มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีการรายงานและตรวจสอบการทำงานของบุคลากรที่เหมาะสม มีการพัฒนาคุณภาพบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เป็นต้น

ส่วนความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าสูงที่สุด โดยด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน และด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย รองลงมาตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546, หน้า 4 – 5) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารการศึกษาาระดับก่อนประถมศึกษา คือ ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจโดยครูเป็นผู้สนับสนุน การเรียนของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่อบอุ่น จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของกับเด็กและกับผู้ใหญ่ จัดให้มีความสมดุลมีทั้งกิจกรรมที่เด็กริเริ่ม และครูริเริ่ม จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต จัดให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และเอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการ รับผิดชอบต่อตัวเอง ต่อส่วนรวม รักธรรมชาติ และรักท้องถิ่น จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบอกผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและผู้อื่นได้ จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3. ด้านผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด จากมากไปหาน้อย ดังนี้ โดยด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553, หน้า 4 – 53) มาตรฐานการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ และเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการศึกษา การจัดทำงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล

1.2 ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยกำหนดทิศทางการทำงานและวางแผนร่วมกัน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และให้บุคลากรรู้ถึงบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการวางแผนพัฒนาอาคาร สถานที่ เป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สำหรับด้านสิ่งแวดล้อม ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมจากชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และด้านความปลอดภัยควรมีการจัดทำแผนและมีการฝึกทักษะให้บุคลากร และเด็กมีความชำนาญ พร้อมตลอดเวลาเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรมีที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ให้คำแนะนำในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินที่มุ่งความเที่ยงธรรมโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน

1.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน ควรสร้างความเชื่อมั่นให้ชุมชนรักและหวงแหนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยทั่วไป เทียบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ เพื่อนำปัญหาหรือแนวทางมาพัฒนาปรับปรุง การบริหารจัดการให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสูงขึ้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองหรือประชาชนทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

_____. (2545). *แนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษากระทรวงมหาดไทย.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอนุบาล 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2556). *คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย.

คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2553). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กอพลินธุ์: ประสานการพิมพ์.

เบญจวรรณ ศรีศรี. (2556). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.